

U 62/2025 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av programmet Erasmus+ för perioden 2028–2034

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag av den 16 juli 2025 till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av programmet Erasmus+ för perioden 2028–2034 och om upphävande av förordningarna (EU) 2021/817 och (EU) 2021/888 (COM(2025) 549 final) samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 27 november 2025

Undervisningsminister Anders Adlercreutz

Undervisningsråd Kaisu-Maria Piironen

**FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING OM
INRÄTTANDE AV PROGRAMMET ERASMUS+ FÖR PERIODEN 2028–2034****1 Bakgrund**

Den 16 juli 2025 lade kommissionen fram ett förslag till EU:s nästa budgetram för åren 2028–2034. Samtidigt lämnade kommissionen ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av programmet Erasmus+ för perioden 2028–2034 och om upphävande av förordningarna (EU) 2021/817 och (EU) 2021/888 (COM(2025) 549 final). I förordningen föreslås det att förordningen om det Erasmus+-program som inrättats för den nuvarande finansieringsperioden och förordningen om inrättande av programmet för Europeiska solidaritetskåren upphävs.

Erasmus+-programmet ger ett centralt bidrag till det europeiska området för utbildning, eftersom det lägger grunden för utveckling av färdigheter och kompetens under hela livet och erbjuder ett verkligt gemensamt område för utbildning av god kvalitet och livslångt lärande över gränserna.

Enligt förslaget har Erasmus+-programmet nära koppling till EU:s kompetensunion, som fokuserar på högkvalitativ kompetens, inkludering i utbildning och på arbetsmarknaden, individers möjligheter att komplettera sin kompetens samt rörlighet för kompetenta personer till och inom EU. Dessutom syftar programförslaget till att stödja genomförandet av rekommendationen Europa på väg och att svara mot målen i EU:s ungdomsstrategi 2018–2027.

Enligt den pågående halvtidsöversynen av den nuvarande programperioden 2021–2027, den nationella utvärderingen av Europeiska unionens program Erasmus+ för utbildning, ungdomsområdet och idrott, upplevde finländarna att deras färdigheter förbättrades i och med att de deltog i programmet. Det behövs dock ytterligare åtgärder för att utveckla programmet eftersom antalet mobilitetsperioder har minskat, särskilt inom högskoleutbildningen och yrkesutbildningen. Programmet för Europeiska solidaritetskåren nådde sitt deltagarmål under båda utvärderade perioderna, och programmets särskilda styrka visade sig vara dess förmåga att nå unga i utsatta situationer.

Under den föregående programperioden 2014–2020 tillbringade 150 000 finländare en period utomlands inom ramen för programmet Erasmus+. Deltagarna upplevde att utlandsperioden utvecklade deras språkkunskaper och gav ett mervärde för deras studier och karriär. Utbildningsorganisationerna uppgav i sina svar att deltagandet i programmet bidrog till organisationens internationalisering, samarbete med internationella partner och utveckling av nya aktiviteter.

Behandlingen av förslaget inleddes under Danmarks ordförandeskap hösten 2025 i rådets utbildningskommitté. Ordförandens avsikt är att presentera en rapport om förhandlingsframstegen vid mötet i Rådet för utbildning, ungdom, kultur och idrott den 27–28 november 2025. Förhandlingarna om rådets delvisa allmänna ståndpunkt fortsätter under Cyperns ordförandeskap.

2 Förslagets syfte

Enligt kommissionen är målet med nästa Erasmus+-program att upprätthålla främjandet av europeiskt samarbete på alla utbildningsnivåer, på ungdomsområdet samt inom idrott och motion. Programmet stödjer organisationers kapacitetsuppbyggnad och gemensam utveckling mellan organisationer samt individers personliga och yrkesmässiga tillväxt, kritiskt tänkande, krishanteringsförmåga, demokratiskt deltagande samt europeiska värderingar, inkludering och solidaritet. Dessa mål främjas genom stöd för utveckling av högklassig undervisning, nya inlärnings- och utbildningsmetoder samt genom att stärka det europeiska utbildningsområdet. Programmet syftar också till att främja internationellt samarbete inom ungdoms- och idrottssektorn. Det förenar lärande, inkludering och solidaritet på ett sätt som stödjer EU:s långsiktiga mål.

Målet med programförslaget Erasmus+ är dessutom att i högre grad än tidigare svara mot bredare EU-mål, såsom utmaningar rörande konkurrenskraft och ökad krishanteringsförmåga i samhället. Programmet fungerar som ett genomförandeverktyg för EU:s kompetensunion, som fokuserar på högkvalitativ kompetens, inkludering i utbildning och på arbetsmarknaden, individers möjligheter att komplettera sin kompetens samt rörlighet för kompetenta personer till och inom EU.

I kommissionens förslag ska Europeiska solidaritetskåren integreras i Erasmus+-programmet, vilket innebär att programmet även omfattar volontärarbete, ungdomars solidaritetsverksamhet och humanitära biståndsinsatser. Syftet med denna förändring är att tydliggöra programförvaltningen och de möjligheter som erbjuds ungdomar. Programmet ska fungera enligt principen om ett enda serviceställe för ungdomar.

Enligt förslaget stöder Erasmus+ dessutom genomförandet av rekommendationen Europa på väg, vars mål är att öka mobilitet i utbildningssyfte inom alla utbildningssektorer och möjliggöra för alla européer att genomföra en lärandeperiod i ett annat EU-land. Rekommendationen Europa på väg återinför vikten av internationell mobilitet och kompetens till den europeiska utbildningspolitiska diskussionen.

3 Förslagets huvudsakliga innehåll

3.1 Prioriteringar i programförslaget

Prioriteringarna i förslaget till Erasmus+ anges i artikel 3. Målet är att stödja förbättringen av utbildning, färdigheter och kompetenser med särskild hänsyn till relevansen för arbetsmarknaden samt till individens yrkesmässiga och personliga utveckling och till bidraget till ett konkurrenskraftigt och hållbart samhälle. Programmet främjar en känsla av europeisk identitet och aktivt medborgarskap, solidaritet och aktivt deltagande i samhället, vilket ökar resiliensen och förbättrar beredskapen att bemöta risker.

Samtidigt främjar det kvalitet, inkludering, rättvisa, hållbarhet och innovation inom alla utbildnings-, ungdoms- och idrottsområden och stärker Europas attraktionskraft och globalt. Unga stöds i utvecklingen av yrkesmässiga och personliga kompetenser och ges möjlighet att delta aktivt i samhället och det europeiska samarbetet.

Programmet stöder även politisk utveckling och påskyndar reformer och modernisering på systemnivå inom alla utbildnings- och idrottsområden för att säkerställa att de är mer effektiva,

resilienta och inkluderande. Det ger även ungdomar möjligheter till engagemang i solidaritetsverksamhet och humanitär verksamhet som förbättrar deras kompetenser och underlättar deras engagemang som aktiva medborgare.

Inom idrotten är målet att främja den europeiska idrottsmodellen genom att investera i idrott på gräsrotsnivå, säkerställa tillgänglighet, frivillig verksamhet och stödja god ledning och stärka idrottens sociala och samhällsstärkande roll, genom åtgärder som är inriktade på att bygga upp ett rättvist, inkluderande och hållbart idrottssystem i hela Europa.

3.2 Pelare i Erasmus+

I förslaget till Erasmus+ ska de mål som anges i artikel 3 främjas inom programmets politikområden för utbildning, ungdomsverksamhet och idrott genom två pelare, som beskriver de europeiska mellanstatliga och internationella verksamhetsformer som programmet stöder:

- a) Möjligheter till lärande för alla, inklusive främjande av mobilitet för människor och kompetens, stöd för ungdomsvolontärarbete inom EU samt insatser för att främja talanger och spetskompetens inom EU.
- b) Stöd till kapacitetsuppbyggnad, inklusive samarbete mellan organisationer och politiskt samarbete.

3.3 Utbildning

I fråga om utbildning stöder kommissionens förslag till Erasmus+ (artikel 4):

- mobilitet för studenter och personal inom högre utbildning
- mobilitet för studenter och personal inom yrkesutbildning
- mobilitet för elever och studerande i skolor och gymnasier samt deras personal, inbegripet personal inom förskoleverksamhet och barnomsorg
- mobilitet för vuxenstuderande och personal inom vuxenutbildning

Möjligheter till utveckling av talang och spetskompetens (artikel 5):

- Erasmus+-stipendier inom strategiska utbildningsområden, även i gemensamma studieprogram
- Erasmus Mundus-stipendier
- Jean Monnet-insatser inom högre utbildning:
- stöd till följande institutioner med europeisk målsättning: Europeiska universitetsinstitutet i Florens, inklusive dess skola för europeiska och gränsöverskridande styrelseformer, Europeiska

högskolan (Brygge, inklusive campusen i Tirana och Natolin). Europeiska institutet för offentlig förvaltning i Maastricht, Europeiska rättsakademien i Trier, Europeiska byrån för utveckling av undervisning för elever med behov av särskilt stöd i Odense och Internationella centrumet för Europautbildning i Nice.

För att vidareutveckla utbildningssystemen i EU-länderna ska även partnerskap och samarbete mellan organisationer stödas för att stärka utbildningens kvalitet och innovation, samtidigt som mindre aktörers möjligheter att delta i programmet ska möjliggöras. (artikel 6)

Genom särskilda satsningar, såsom europeiska universitetsallianser, yrkeskunskapscentrum, europeiska lärarakademier och europeiska skolallianser, vill man främja partnerskap relaterade till spetskompetens och innovativ utveckling över hela EU. (7artikla)

Kapacitetsuppbyggnaden i artikel 7 omfattar även främjande av utbildningspolitiskt samarbete genom att använda experimentell verksamhet, onlineplattformar och virtuella verktyg samt särskilda åtgärder för att främja kompetensmobilitet.

3.4 Ungdomar

På ungdomsområdet ska förslaget till Erasmus+ enligt artikel 4 stödja följande:

- Mobilitet i utbildningssyfte för unga, inbegripet DiscoverEU, verksamhet som stöder ungas deltagande och mobilitet i utbildningssyfte för ungdomsarbetare.
- Volontärarbete inom Europeiska solidaritetskåren, inklusive Europeiska frivilligkåren för humanitärt bistånd.

3.5 Idrott

På idrottsområdet ska kommissionens programförslag stödja mobilitet i utbildningssyfte för idrottare och personer som är verksamma inom idrott på gräsrotsnivå och mobilitet i utbildningssyfte för idrottspersonal. (artikel 4)

3.6 Stödåtgärder för inkludering och mångfald

I artikel 8 i kommissionens förslag ska framhävas för att främja inkludering och mångfald ett inkluderande tillvägagångssätt i all verksamhet. Kommissionen, medlemsstaterna och tredjeländer som är associerade till programmet ska enligt förslaget vidta effektiva åtgärder för att främja inkludering, mångfald och rättvisa, solidaritet och lika möjligheter, särskilt för att säkerställa deltagande för personer med begränsade möjligheter i programmet.

Kommissionen ska stödja allas tillgång till programmet oberoende av ålder och bakgrund genom att se till att åtgärder vidtas för att underlätta deltagandet för personer i utsatta situationer, vid behov genom ekonomiska stödmekanismer.

Kommissionen får på grundval av objektiva kriterier anpassa eller tillåta de nationella programkontor som avses i artikel 19 att anpassa mekanismerna för ekonomiskt stöd för att förbättra tillgången för personer med begränsade möjligheter.

I förslaget konstateras även att kostnaderna för åtgärder som underlättar eller stöder deltagande för personer med begränsade möjligheter inte får utgöra grund för att avslå en ansökan inom ramen för programmet.

De nationella programkontor som avses i artikel 19 ska vid behov utarbeta eller uppdatera nationella handlingsplaner för inkludering och mångfald, med särskild uppmärksamhet på de särskilda svårigheterna i respektive land och som en del av de nationella programkontorens planeringsdokument. Kommissionen ska regelbundet övervaka genomförandet av åtgärderna och planerna för inkludering och mångfald,

3.7 Tredjeländers deltagande (artikel 13)

Programmet kan enligt förslaget öppnas för deltagande för följande tredjeländer genom fullständig eller partiell associering, i enlighet med de mål som fastställs i artikel 3 och i enlighet med relevanta internationella avtal eller beslut som antagits inom ramen för dessa avtal och som är tillämpliga på:

- a) Medlemmar i Europeiska frihandelssammanslutningen som är medlemmar i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt europeiska mikrostater.
- b) Anslutande länder, kandidatländer och potentiella kandidatländer.
- c) Länder som omfattas av den europeiska grannskapspolitiken.
- d) Andra tredjeländer.

För associeringsavtalen för att delta i programmet gäller följande:

- a) De ska säkerställa en rättvis balans mellan bidrag från och förmåner till det tredjeland som deltar i programmet.
- b) De ska fastställa villkoren för deltagande i programmen, inklusive beräkning av ekonomiska bidrag, i form av ett driftsbidrag och en deltagaravgift, till enskilda program och till allmänna administrativa kostnader.
- c) De ska inte ge tredjelandet någon befogenhet att fatta beslut som rör programmet.
- d) De ska garantera unionens rätt att säkerställa en sund ekonomisk förvaltning och att skydda sina ekonomiska intressen.
- e) De ska, i förekommande fall, säkerställa skyddet av unionens intressen i fråga om säkerhet och allmän ordning.

Vid tillämpning av led d ska tredjelandet bevilja de rättigheter och den tillgång som krävs enligt förordning (EU, Euratom) 2024/2509 och förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 och garantera att verkställighetsbeslut som ålägger en betalningsskyldighet på grundval av artikel 299 i EUF-fördraget samt domar och beslut från Europeiska unionens domstol är verkställbara.

3.8 Centrala reformer i Erasmus+

I kommissionens förslag föreslås en betydande förändring i strukturen för programmet Erasmus+.

Det nuvarande programmet, som är indelat i tre nyckelåtgärder, ska i fortsättningen omformas till två pelare inom en enda helhet: lärandemöjligheter för alla och kapacitetssuppletering (artikel 3). Därtill föreslås i artikel 5 i kommissionens programförslag nya initiativ, bland annat möjligheten att attrahera kompetens och erbjuda stipendier till medborgare i tredjeländer inom strategiskt viktiga områden (bl.a. grön teknologi, artificiell intelligens, cybersäkerhet, hälso- och sjukvård samt digitala innovationer). Förslaget innehåller också stöd via programmet till länder som ansöker om EU-medlemskap samt ett tydligare stöd till Ukraina.

I kommissionens förslag ska budgeten för Erasmus+ utgöra en enda större helhet, och budgeten har inte fördelats på programmets olika sektorer eller utbildningsnivåer.

Antalet stödmottagargrupper skulle enligt förslaget öka jämfört med tidigare, då det inom idrotts- och motionssektorn föreslås reformer såsom att inkludera samarbetsnätverk inom idrottsområdet och mobilitetsperioder för idrottsutövare utomlands som nya stödmottagare.

Enligt kommissionen är åtgärderna inom Erasmus+-programmet i förslaget förenliga med EU:s övriga politiska program och initiativ. Exempelvis ska EU:s samarbete med tredjeländer fortsätta, och dessa åtgärder ska stödja programmet Global Europe. Den slutliga finansieringsnivån för Erasmus+-programmet påverkas också av eventuella tilläggsmedel från andra EU-instrument.

När det gäller ungdomssektorn föreslår kommissionen att Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren slås samman till en enda helhet. Erasmus+ ska i fortsättningen även omfatta volontärarbete, ungdomars solidaritetsverksamhet och humanitära biståndsinsatser, som i nuläget är en del av Europeiska solidaritetskåren. Syftet med denna förändring är att tydliggöra programförvaltningen och de möjligheter som erbjuds ungdomar. Programmet ska fungera enligt principen om ett enda serviceställe för ungdomar. Det separata kapitlet om unga i det nuvarande programmet tas bort, liksom den budget som var avsatt för ungdomssektorn.

I kommissionens förslag beskrivs inte medlemsstaternas möjligheter att delta under programperiodens gång, och det innehåller inte den programkommitté som fanns i nuvarande förordning om Erasmus+ eller andra motsvarande strukturer.

Till skillnad från den nuvarande programperioden Erasmus+ 2021–2027 har kommissionen inte längre föreslagit miljö och klimatförändringar som en horisontell prioritering.

3.9 Budgetförslaget för Erasmus+ (i 2025 års priser)

Kommissionen föreslår avsevärt ökade investeringar i forskning, utbildning, ungdomssektorn och idrott inom EU:s kommande fleråriga budgetram. Som en del av detta föreslås en budget på 36,186 miljarder euro för det nya Erasmus+-programmet. Det innebär en ökning på nästan 30 procent jämfört med den nuvarande programperioden som avslutas 2027. Trots den ökade programbudgeten minskar den relativa finansieringsandelen för Erasmus. Under den nuvarande finansieringsperioden är andelen cirka 2,55 procent av EU:s totala budget, medan den nya föreslagna andelen är cirka 2,17 procent av den föreslagna budgeten.

Bedömningen av förslagets konsekvenser försvåras av att programmet har givits mycket omfattande och mångsidiga mål, vilka dock kan försvaga genomförandet av programmets kärnverksamheter. Det är dessutom oklart om den föreslagna budgeten räcker till för att täcka alla föreslagna nya och tidigare mål och initiativ i en situation där programmet får nya stödmottagare och då Europeiska solidaritetskåren överförs till Erasmus.

I kommissionens förslag förblir de budgetmässiga konsekvenserna av överföringen av Europeiska solidaritetskåren oklara. Det förblir också oklart om Europeiska solidaritetskårens egenskaper och funktioner förblir oförändrade eller om de skärs ned.

I förslaget beskrivs eller definieras inte indikatorer, kvantitativa mål eller uppföljningen av dessa för Erasmus+-programmet. Dessa är centrala med tanke på programmets sektorspecifika mål och uppföljningen av dess genomslag. Dessutom saknas en uppdelning av budgeten enligt utbildningsnivå eller sektor.

3.10 Förvaltning av Erasmus+

I kommissionens förslag beskrivs programförvaltningen knappare än i tidigare programförslag. Bland programmets centrala förvaltningsaktörer nämns Europeiska kommissionen samt den nationella myndigheten och det nationella programkontoret, men den nationella myndigheten eller det nationella programkontoret definieras inte som termer i programförordningen. I förslaget beskrivs inte heller medlemsstaternas möjligheter att delta under programperiodens gång, såsom den programkommitté som funnits i nuvarande program. Programkommitténs uppgift har varit att bereda och godkänna Erasmus+-programmets årliga programdokument inklusive budget.

3.11 Erasmus+-programmets förhållande till EU:s övriga finansieringsprogram

I kommissionens förslag föreslås en närmare koppling mellan EU:s andra finansieringsinstrument (såsom Europeiska socialfonden och Horisont Europa) och Erasmus+-programmet för att uppnå synergieffekter. Dessutom föreslår kommissionen att finansieringen av Erasmusprogrammets globala dimension ska fortsätta via instrumentet Europa i världen.

4 Förslagets rättsliga grund och förhållande till proportionalitets- och subsidiaritetsprincipen

Kommissionen föreslår att förslagets rättsliga grund ska vara artikel 165.4 och artikel 166.4 samt artikel 214.5 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

Med stöd av den förstnämnda bestämmelsen fastställer Europaparlamentet och rådet, i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, sådana stimulansåtgärder som inte omfattar harmonisering av medlemsstaternas lagar och förordningar, i syfte att bidra till utvecklingen av högklassig utbildning. Med stöd av den andra bestämmelsen genomför Europaparlamentet och rådet, i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, åtgärder som bidrar till att uppnå målen för en unionspolitik för yrkesutbildning som stöder och kompletterar medlemsstaternas åtgärder, men som inte omfattar harmonisering av medlemsstaternas lagar och förordningar. Enligt den sistnämnda bestämmelsen ska en europeisk frivilligkår för humanitärt bistånd inrättas för att fastställa en ram för gemensamma bidrag från europeiska ungdomar till unionens humanitära biståndsåtgärder. Europaparlamentet och rådet ska genom förordningar i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet fastställa kårens stadga och arbetsformer.

De rättsliga grunderna fastställs utifrån förslagets syfte och innehåll. Utgångspunkten är att endast en rättslig grund som valts på ovan nämnda grund ska användas. När det gäller de aktuella förslagen verkar det dock finnas grundad anledning att använda flera rättsliga grunder, eftersom den föreslagna rättsakten kan anses ha flera samtidiga syften och bestå av flera delfaktorer, av vilka ingen verkar vara sekundär eller indirekt i förhållande till de andra.

En kombination av rättsliga grunder förutsätter också ett enhetligt beslutsförfarande i rådet. Detta villkor uppfylls för förslaget, eftersom rådet enligt alla de föreslagna rättsliga grunderna fattar sina beslut med kvalificerad majoritet. Alla rättsgrunder innebär också att det ordinarie lagstiftningsförfarandet ska tillämpas. Statsrådet anser därmed att de föreslagna rättsliga grunderna är korrekta.

Med beaktande av de föreslagna åtgärdernas mål, art och omfattning är det bättre att de genomförs på unionsnivå. Enligt kommissionens förslag bygger de föreslagna ändringarna på programmets nuvarande struktur, samma typer av åtgärder kvarstår och målet är att förbättra programmets genomslag. Därmed går initiativet inte utöver vad som är nödvändigt för att nå dess mål. Statsrådet anser på ovan anförda grunder att förslaget till förordning är förenligt med subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprinciperna. Enligt statsrådet är de i förordningen föreslagna åtgärderna lämpliga och nödvändiga för att uppnå programmets mål.

5 Förslagets konsekvenser

5.1 Ekonomiska konsekvenser

Den av kommissionen föreslagna budgeten för utbildnings-, ungdoms- och idrottsprogrammet Erasmus+, som ännu inte inkluderar den finansieringsandel från instrumentet Europa i världen som fastställs senare, uppgår till 36,186 miljarder euro (i 2025 års priser).

Enligt kommissionens förslag har en ökning av budgetmedlen för utbildning, ungdomssektorn och samarbete inom idrott på gräsrotsnivå en positiv inverkan på kompetensnivån i Europa, den europeiska sammanhållningen och den övergripande säkerheten.

Den föreslagna budgeten innebär en ökning på cirka 30 procent jämfört med den pågående programperioden. Den planerade budgetprofilen är jämnare än den nuvarande, det vill säga en årlig ökning på +3,4 procent föreslås, medan den årliga ökningen för Finlands del under innevarande programperiod har varierat mellan 7–15 procent.

De finländska deltagarnas andel av finansieringen inom de europeiska utbildnings- och ungdomsprogram som ordnats hittills har varit cirka 1,9 procent, och inom den strategiska utvecklingsverksamhet som finansieras direkt av kommissionen och är konkurrensutsatt 3,4 procent.

Frågor som gäller den nationella budgeten behandlas och bedöms i den nationella planen för de offentliga finanserna och i budgetprocessen. Den statliga finansiering som krävs på grund av åtgärderna genomförs inom ramarna för statsfinanserna.

6 Förslagets förhållande till grundlagen och till de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna

Enligt statsrådets bedömning står den föreslagna regleringen inte i strid med Finlands grundlag och den begränsar inte tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna eller de mänskliga rättigheterna.

7 Ålands behörighet

Enligt 18 § 14 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har landskapet Åland lagstiftningsbehörighet i frågor som rör undervisning, läroavtal, kultur, idrott och ungdomsarbete. Landskapet har getts möjlighet att framföra sin ståndpunkt i samband med beredningen i utbildningssektionen (EU30) samt i ungdoms- och idrottssektionen (EU32).

Förslagen i Erasmus+ får inga direkta konsekvenser för Ålands ställning.

8 Behandling av förslaget i Europeiska unionens institutioner och de övriga medlemsstaternas ståndpunkter

Behandlingen av förslaget inleddes under Danmarks ordförandeskap hösten 2025 i rådets utbildningskommitté. Ordförandens avsikt är att presentera en rapport om förhandlingsframstegen vid mötet i Rådet för utbildning, ungdom, kultur och idrott den 27–28 november 2025. Förhandlingarna om rådets delvisa allmänna ståndpunkt fortsätter under Cyperns ordförandeskap.

I Europaparlamentet ansvarar utskottet för kultur och utbildning (CULT) för behandlingen av förslaget till Erasmus+-programmet, och den 4 november 2025 utsågs Bogdan Andrzej ZDROJEWSKI (EPP) till föredragande i ärendet.

Det finns inga närmare uppgifter om de övriga medlemsstaternas ståndpunkter eftersom beredningen av dem pågår.

9 Nationell behandling av förslaget

U-skrivelsen har beretts vid undervisnings- och kulturministeriet.

Utkastet till skrivelse har behandlats i utbildningssektionen EU30 och i ungdoms- och idrottssektionen EU32 i bred och snäv sammansättning enligt följande:

- EU30 utbildningssektionen, bred sammansättning, 1.9.2025
- EU30 utbildningssektionen, snäv sammansättning, skriftligt förfarande
- EU32 ungdoms- och idrottssektionen, bred sammansättning, 2.10.2025
- EU32 ungdoms- och idrottssektionen, snäv sammansättning, skriftligt förfarande

Utkastets behandling i MFF-ledningsgruppen samt den politiska behandlingen:

- MFF-ledningsgruppen 12.11. 2025

10 Statsrådets ståndpunkt

Finlands ståndpunkter till kommissionens förslag om EU:s nästa fleråriga budgetram för 2028–2034 har inledningsvis formulerats i E-skrivelsen E 73/2025 rd, där det bland annat konstateras följande:

Den totala nivå som kommissionen föreslår är för hög. I enlighet med regeringsprogrammet anser Finland att EU-budgeten ska hållas på en rimlig nivå för att undvika att Finlands nettobetalningsandel ökar. Finland anser att det är viktigt att den framtida finansieringsramen granskas som en helhet.

Finland anser att det är nödvändigt att göra prioriteringar i EU-finansieringen och betonar en övergripande och strategisk utvärdering av Finlands mål. Det är nödvändigt att hitta en nivå som inte oskäligt ökar vår betalningsbörda, men som möjliggör viktiga satsningar till exempel på att stärka försvaret och konkurrenskraften, och som säkerställer att vi får den finansiering som är viktigast för oss, exempelvis till jordbruket.

De allmänna prioriteringar som kommissionen föreslår har Finlands stöd och stämmer överens med Finlands centrala målsättningar i EU. Finland betonar att finansieringen i högre grad bör riktas till de viktigaste politiska prioriteringarna, såsom stärkandet av försvaret och konkurrenskraften.

Finland anser också att förslagen om ökade investeringar i synnerhet i rörligheten för talanger (Erasmus+), men också i utbildning, kreativa branscher, demokrati och europeiska värden, är ett steg i rätt riktning och erkänner den betydelse de har för konkurrenskraften och den övergripande säkerheten.

Om helheten

Statsrådet granskar detaljerna i kommissionens förslag som en del av finansieringsramen som helhet och preciserar sin ståndpunkt i takt med att förhandlingarna framskrider. Finlands slutliga ståndpunkter bildas på basis av den helhet som utarbetas i förhandlingarnas slutskede med beaktande av hela Finlands bästa.

Det kommer att tas ställning separat till dimensioneringen av finansieringen för kommissionens förslag som en del av förhandlingarna om budgetramen som helhet.

Statsrådets ståndpunkter som anförts ovan kompletteras genom denna U-skrivelse enligt följande:

Programmets övergripande mål

Statsrådet ställer sig bakom målen i kommissionens förslag till Erasmus+ och anser det viktigt att programmet förblir självständigt och enhetligt. Statsrådet anser det viktigt att förslaget till programförordning syftar till kontinuitet samtidigt som det stärker de insatser som främjar inkludering inom Erasmus+, och betonar att Erasmus+ är ett av unionens mest välkända program. Statsrådet konstaterar att det är viktigt att fortsätta utveckla Erasmus-programmet och att säkerställa att programmets finansiering är tillräcklig.

Statsrådet ser positivt på att programförslaget knyts tydligare till gemensamt identifierade mål. Statsrådet anser det viktigt att mobilitet, som av tradition utgör kärnan i Erasmus+, fortsatt är ett centralt mål för programmet. Statsrådet anser det viktigt att programförslaget säkerställer kontinuitet för befintliga flaggskeppsinitiativ, såsom Europeiska universitet (European Universities), Centrum för spetskompetens inom yrkesutbildning (Centres of Vocational Excellence) och Lärarakademier (Teacher Academies), där Finland har haft goda framgångar.

Statsrådet anser det viktigt att rättsstatsprincipen förblir en central grundpelare i Erasmus+-programmet.

Under förhandlingarnas gång anser statsrådet det viktigt att medlemsstaternas möjlighet att påverka säkerställs och att programkommitténs eller motsvarande aktörs roll klargörs. Medlemsstaterna bör även under programperioden fortsättningsvis ha möjlighet att påverka programmets innehåll. Statsrådet följer förändringarna i programstrukturen som beskrivs i förordningen, från dagens tre nyckelåtgärder till de två pelare som föreslås, och strävar efter att främja en balanserad helhet under programförhandlingarna.

Statsrådet anser dessutom att det är viktigt att kommissionen för dialog med medlemsstaterna om genomförandet och samordningen av den del av programmet som förvaltas av kommissionen, så att en tillräcklig balans uppnås mellan dels flexibilitet, dels förutsägbarhet samt ett disciplinerat budgetförfarande.

Statsrådet anser det viktigt att miljö- och klimatfrågor fortsatt beaktas som en av programmets prioriteringar i det framtida Erasmus+-programmet. Statsrådet ser positivt på att en av programmets prioriteringar är ett mångsidigt stöd för inkludering och tillgänglighet.

Statsrådet anser att andelen tematisk fokus och tillväxtsektorer i programstrukturen inte blir alltför stor jämfört med andra områden. Statsrådet anser det viktigt att programmets indikatorer och mål fastställs gemensamt och att de stöder ett framgångsrikt genomförande av programmet.

Statsrådet anser det viktigt att styrkorna i både Europeiska solidaritetskåren och Erasmus+-programmet bevaras vid deras sammanslagning och att ungdomssektorns mångfald av aktörer beaktas.

Statsrådet anser det viktigt att den geografiska mångfalden i Europa, och därmed de olika ländernas geografiska läge, beaktas vid kostnadsbaseringen även framöver. Det är avgörande att säkerställa finländska deltagares lika möjligheter att delta i programmet, liksom Finlands attraktionskraft som mottagarland och projektpartner.

Utbildning

Statsrådet ser Erasmus+-programmet som ett betydelsefullt verktyg för att utveckla hela utbildningskedjan, inklusive småbarnspedagogikens kvalitet, medborgarnas internationella kompetens och mobilitet, lärarpersonalens kompetens och lärarmobilitet samt livslångt lärande.

Statsrådet ställer sig bakom att programmets mål enligt förslaget kopplas allt starkare till utvecklingen av en europeisk identitet, demokrati och ett aktivt medborgarskap, och att utbildningssektorns centrala roll i detta helhetsperspektiv betonas.

Statsrådet ser positivt på att Erasmus+-programmet enligt förordningsförslaget stöder partnerskap, samarbete för att stärka utbildningens kvalitet och innovation samt olika typer av experimentell verksamhet på olika utbildningsnivåer.

Ungdomar

Statsrådet anser att programmet även i fortsättningen bör bidra till att bygga ett hållbart samhälle och främja en generation som har förtroende för framtiden och de demokratiska institutionerna och som deltar aktivt i lokala och samhälleliga sammanhang. I genomförandet av det framtida Erasmus+-programmet bör ungdomssektorns roll erkännas och uppmärksammas.

Statsrådet anser att det är önskvärt att det nya programmet beaktar de särskilda särdragen hos nuvarande ungdomsprogram, antingen genom en särskild ungdomsdel eller på annat sätt. Erasmus+-programmet bör stärka ungdomsarbetets strukturer och utveckla dess kvalitet.

Programmet bör stödja kontinuitet i olika typer av projekt, från lokala projekt via europeiskt samarbete till internationella verksamheter. Statsrådet strävar efter att den nya programperioden möjliggör lokala solidaritetsprojekt och inkluderande ungdomsprojekt som särskilt når unga i utsatta situationer.

Idrott

Statsrådet förhåller sig reserverat till kommissionens förslag om mobilitetsperioder för idrottsutövare. Statsrådet anser att mobilitetsperiodernas primära syfte inte bör vara att främja idrottsutövarnas karriärer eller fungera som finansieringsmekanism för träningsläger eller tävlingar.

I mobilitetsprojekt bör fokus särskilt ligga på att stärka möjligheterna för tränare, personal och volontärer på gräsrotsnivå att förbättra sina färdigheter, kompetenser och skaffa ny kunskap genom mobilitet i en annan organisation, vilket i första hand utvecklar kapaciteten hos idrotts- och motionsföreningar.

Finansieringen av programmet

Dimensioneringen av finansieringen för kommissionens förslag kommer att bedömas separat som en del av den övergripande budgetramen. Statsrådet anser att en mer detaljerad budgetallokering skulle kunna gagna programmets genomförande, förutsebarhet och planering.

Statsrådet ställer sig bakom att synergimöjligheter med andra EU-finansieringsprogram lyfts fram i förordningen som ett stöd för Erasmus+-programmets åtgärder.

Internationellt samarbete

Statsrådet förhåller sig positivt till att programmet utvidgas till tredjeländer som redan har ett etablerat samarbete med EU, såsom Norge, Island, Förenade kungariket och Schweiz. För andra tredjeländer betonar Finland däremot behovet av en noggrann bedömning, så att deltagandet inte äventyrar den utgångspunkt i kommissionens förslag som gäller den ömsesidiga proportionaliteten mellan tredjeländernas och medlemsstaternas skyldigheter.